

Via e-mail
Udenrigsudvalget

STRANDGADE 56
DK-1401 KØBENHAVN K
TEL. +45 32 69 88 88
FAX +45 32 69 88 00
CENTER@HUMANRIGHTS.DK
WWW.MENNESKERET.DK
WWW.HUMANRIGHTS.DK

DATO 30. april 2012
J.NR. 540.14/27088

Lovforslag L 154 om Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution.

Jeg takker for det meddelte foretræde for udvalget den 3. maj 2012 kl. 15.00.

Med henblik på at udnytte tiden bedst muligt fremsender jeg med en sammenfatning af
talepunkter, idet jeg i øvrigt henviser til henvendelse af 16. april 2012 (L 154, bilag 2):

Ændringer

L 154 efterlader så vidt ses to væsentlige spørgsmål til beslutning

- Udenrigsministeriets repræsentant i bestyrelsen (L 154 § 3, stk. 7).
Der henvises til instituttets høringsvar af 19. marts 2012 (L 154, bilag 1),
instituttets brev til udvalget af 16. april 2012 (L 154, bilag 3). Institutet er fortsat
imod en observatør i bestyrelsen og finder en repræsentant i et økonomiudvalg
acceptabel.
- Nedsættelsen af Rådet (L 154 § 5, stk. 1)
Rådet for Menneskerettigheder har udtrykt ønske om at ændre lovforslaget
tilbage til den eksisterende lovs formulering, hvorefter Rådet nedsætter sig selv.
Der henvises til Rådets brev af 16. april 2012 (L 154, bilag 4).

Spørgsmålet har siden været drøftet med rådets formandskab, som kan tilslutte
sig den foreslåede bestemmelse, da det kan være svært for Rådets medlemmer
at ændre Rådets sammensætning og derved træffe om deres eget tilhørsforhold
til instituttet.

Det ses gerne udtrykt i udvalgets betænkning, at bestemmelsen ikke er til hinder for, at Rådet kan indstille civilsamfundsorganisationer til optagelse i Rådet, og at bestyrelsen skal behandle indstillingerne sagligt.

Bestyrelsen kunne fx vælge at fastsætte regler om antallet af civilsamfundsorganisationers medlemskab af Rådet samt kriterier for optagelsen, hvorefter det overlades til Rådet at indstille medlemmer til bestyrelsen. En forankring af reguleringskompetencen i bestyrelsen vil gøre løbende reformer af Rådet lettere.

Det vil i øvrigt være svært at forestille sig, hvordan der kan oprettes Råd for Menneskerettigheder i Grønland, hvis ikke bestyrelsen påtager sig denne opgave. Dette problem har ikke forekommet under den gældende lov fra 2002, hvor der i forvejen var oprettet et Råd for Menneskerettigheder under det tidligere Center for Menneskerettigheder.

Tydeliggørelse af lovteksten

Lovforslaget kan derudover tydeliggøres og præciseres på enkelte punkter. Det kan forekomme at være formaliteter, men den kommende institution bør etableres efter højeste internationale standarder. Folketinget bør derfor anvende den korte tid, som er nødvendigt for én gang for alle at sikre, at der ikke efterlades hængepartier og uklarheder, som kan afklares med det samme.

- Uafhængighed (L 154 § 7, stk. 1)

Det foreslås indført i lovteksten, at instituttet er uafhængigt. Dette fremgår af lovens bemærkninger, men det bør flyttes til lovteksten.

Udenrigsministeriet har i høringsnotatet side 17 anført, at det ikke har selvstændig betydning, men det tydeliggør uafhængigheden at skrive det i § 7, stk. 1, der kunne lyde: "Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution er en uafhængig, selvejende institution inden for den offentlige forvaltning." (tilføjelse understreget).

- Civilsamfundet (L 154 § 2 stk. 1 nr. 4, § 5 stk.1 og § 5 stk. 3)

Det fremgår af L 154 (side 16, højre spalte, 2. afsnit), at lovforslaget tager sigte på, at instituttet skal støtte "civilsamfundet"/"det civile samfund", men i lovteksten henvises til "civilsamfundsorganisationer", som er et snævrere begreb.

Instituttet foreslår at ændre de tre nævnte bestemmelser, således at der i lovteksten henvises til det bredere begreb "civilsamfundet" i stedet for "civilsamfundsorganisationerne". Denne ændring vil tydeliggøre loven.

- Beretning til Folketinget (nyt § 2, stk. 6)

Instituttet foreslog i sit hørings svar, at det skulle afgive en årlig beretning til Folketinget. Baggrunden var, at det i 2007 i forbindelse med reakkrediteringen af instituttet blev foreslået, at det skulle have et lovfæstet mandat til at udgive rapporter eller stå til ansvar over for Folketinget (se L 154, side 5, højre spalte, andet afsnit i slutningen). I instituttets hørings svar henvises i øvrigt til de såkaldte Beograd-principper fra februar 2012 om forholdet mellem nationale menneskerettighedsinstitutioner og parlamenter. Der vedlægges en kopi af disse principper.

Udenrigsministeriet har i høringsnotatet side 19 anført, at en sådan rapportering er muliggjort i lovforslagets § 2, stk. 1, nr. 3 og § 9, stk. 1, ligesom årsrapporten efter lov om statens regnskabsvæsen sendes til Folketingets finansudvalg.

En bestemmelse vil imidlertid tydeliggøre, at Folketinget ønsker, at den nationale menneskerettighedsinstitution skal have en direkte kontakt til landets parlament.

- Kollektive rettigheder.

Under førstebehandlingen blev nævnt, at det kunne præciseres, at instituttet også skal beskytte kollektive rettigheder. Dette kan i givet fald ske ved i § 2, stk. 3, efter ordene "til enhver tid anerkendes" at tilføje "individuelle og kollektive", således at bestemmelsen indledes: "Institutionen skal i sit virke tage udgangspunkt i grundlovens frihedsrettigheder og i det af det internationale samfund til enhver tid anerkendte individuelle og kollektive menneskerettigheder...".

Bestemmelsen ville udover faglige organisationers forhold have betydning for oprindelige folks rettigheder samt retten til selvbestemmelse og muligt også andre rettigheder. Ændringen vil præcisere lovens indhold.

Grønland og Færøerne

Anordningen af loven i Grønland må forventes at kunne finde sted med virkning fra dens ikrafttræden 1. januar 2013, hvorimod en ændring med henblik på etablering af et Råd for Menneskerettigheder i Grønland med ret til at udpege et medlem til instituttets bestemmelser i givet fald vil kunne gennemføres i foråret 2013.

Instituttet er enig med Udenrigsministeriet i, at beslutning derom kan afvente beslutninger fra Inatsisartuts og Naalakkersuisuts side.

---ooo0ooo---

De ovenfor fremførte punkter skal tages som udtryk for, at instituttet ikke har yderligere bemærkninger til lovforslaget, heller ikke på de punkter, hvor det afviger fra instituttets høringssvar.

Jeg ser frem til foretræde på torsdag, hvor jeg og bestyrelsesformand Ole Hartling i al væsentlighed vil knytte enkelte bemærkninger til ovenstående samt i øvrigt stå til rådighed for spørgsmål fra udvalget.

Med venlig hilsen

Jonas Christoffersen
Direktør